

СЛОВО

СТАЛОСЯ

Твердження з христології
служіння «Лігоньер»

ТІЛОМ

Слово сталось тілом

Твердження
з христології
служіння
«Лігоньер»

LIGONIER MINISTRIES

The Word Made Flesh: The Ligonier Statement on Christology

Copyright © 2016 by Ligonier Ministries

Second edition, third printing

Published by Ligonier Ministries

421 Ligonier Court, Sanford, FL 32771

Ligonier.org | ChristologyStatement.com

ISBN: 9781567698145

Слово сталося тілом: Твердження з христології служіння «Ліґоньєр»

Переклад: видавництво «Крайнебо»

© Видавництво «Крайнебо», 2020

Усі права збережено.

Translation Copyright © 2020 by Kraynebo Publishing (L'viv, Ukraine)

www.kraynebo.com

Ким є Ісус Христос? Практично кожна людина має певну думку про Христа. Ці думки можуть бути поверхневими, необізнаними чи зовсім єретичними. Правда про Ісуса — правда, а не просто думка – це важливо... Це важливо для вічності.

Той, хто називає себе *християнином*, заявляє цим, що слідує за Христом як його учень. У такої людини є сформована христологія – доктрина про Христа, що відображає її погляд на Христа. Цю христологію людина може формулювати безпосередньо чи опосередковано. Вона може відображати глибину біблійного об'явлення та історичну християнську думку на основі Писання або ж містити в собі якийсь новий погляд, що не має нічого спільно з Божим Словом. Але кожна людина, яка називає себе християнином, має христологію.

Оскільки слідування за Христом – центральна тема християнства, то Церква віками трудиться, щоб звіщати справжнього історичного Христа з Писання, а не Христа нашої уяви. В історичних твердженнях, як – от Нікейський символ віри, Халкедонський символ віри, Гейдельберзький катехизм і Вестмінстерське визнання віри, християни висловлювали біблійне вчення про Христа.

Сьогодні цими документами часто нехтують або невідповідно їх трактують, наслідком чого є неправильне розуміння особи й праці Христа. Задля Христової слави та навчання й збудування Його людей метою тверджень з христології служіння «Лігоньер» є упорядкувати історичну, правдиву та біблійну христологію християнської Церкви в простій для визнання формі, яка була би корисною для зростання Церкви у вірі, а також яка б стала спільним визнанням віри, навколо котрого християни з різних церков могли б разом об'єднуватися для

своїєї місії. Ці твердження – не заміна історичним символам віри Церкви, а радше додаток, у якому зібрана суть про те, ким був Христос і що Він зробив. Нехай Христос використає це для Свого Царства.

В Ім'я втіленого Божого Сина, нашого Пророка, Священника й Царя,

Р. Ч. Спроул
Весна 2016 року

Ми визнаємо таємницю та чудо того,
що Бог став тілом,
і радіємо нашому великому спасінню
через Ісуса Христа, нашого Господа.

З Отцем та Святим Духом
Син створив усе,
підтримує все,
оновлює все.
Істинний Бог,
Він став істинною людиною,
дві природи в одній Особі.

Він народився від Діви Марії
і жив серед нас.
Був розп'ятий, помер і похований,

Він воскрес на третій день,
вознісся на небо
і знову прийде
у славі та з судом.

За нас

Він дотримався Закону,
спокутував гріх
і задовольнив гнів Божий.
Він забрав нашу поплямовану одіж
і дав нам
Свою одержу праведності.

Він є нашим Пророком, Священником та Царем,
Який будує Свою Церкву,
заступається за нас
і панує над усім.

Ісус Христос – Господь;
Ми славимо Його святе Ім'я навіки.

Амінь.

Ствердження та заперечення

з посиланнями
на Писання

Догмат 1

**МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус Христос є історичним втіленням вічного Божого Сина, другої Особи Святої Трійці. Він є Христос, обіцяний Месія¹.
МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус був усього лиш людиною чи вигаданим творінням ранньої християнської церкви.**

Догмат 2

**МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Божественна природа Ісуса є єдиносущною, а тому Він є співрівним і співвічним з Отцем та Святим Духом².
МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус є лише «як Бог» (подобосущний) або був просто «усиновлений» Отцем. Ми заперечуємо вічне підпорядкування (субординацію) Сина перед Отцем в онтологічній Трійці.**

1 «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово... І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця» (Ів. 1:1, 14). Див. також Пс. 109:1; Мт. 3:17; 8:29; 16:16; Мр. 1:1, 11; 15:39; Лк. 22:70; 10:30; 14:1; 20:28; Гал. 4:4; Фил. 2:6; Кол. 2:9; Євр. 5:7; 1 Ів. 5:20.

2 «Тож ідіть, і навчіть всі народи, християчи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа...» (Мт. 28:19). Див. також Ів. 3:15–16; 4:14; 6:54; 10:28; Рим. 5:21; 6:23; 2 Кор. 13:14; Еф. 2:18; 2 Тим. 1:9; 1 Пет. 5:10; Юди 1:21.

Догмат 3

МИ СТВЕРДЖУЄМО, разом із Нікейським і Халкедонським символами віри, що Ісус Христос є водночас і цілком Богом, і цілком людиною — дві природи, поєднані в одній особі навіки³.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Син був створений. Ми заперечуємо, що колись існував час, коли Син не був Богом. Ми заперечуємо, що людське тіло й душа Ісуса Христа існували до втілення Сина в історії світу.

Догмат 4

МИ СТВЕРДЖУЄМО іпостасну єдність, що дві природи Христа поєднані в Ньому, при цьому не змішуються та не сплутуються одна з одною, не діляться й не відділяються одна від одної⁴.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що розрізнити дві природи означає розділяти їх.

Догмат 5

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що у втіленні Ісуса Христа

³ «...бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества» (Кол. 2:9). Див. також Лк. 1:35; Ів. 10:30; Рим. 9:5; 1 Тим. 3:16; 1 Пет. 3:18.

⁴ «А Симон Петро відповів і сказав: “Ти — Христос, Син Бога Живого!” А Ісус відповів і до нього промовив: “Блаженний ти, Симоне, сину Йонин, бо не тіло і кров тобі оце виявили, але Мій Небесний Отець”» (Мт. 16:16–17). Див. також Лк. 1:35, 43; Ів. 1:1, 3; 8:58; 17:5; Дії 20:28; Рим. 1:3; 4:1; 9:5; 2 Кор. 8:9; Кол. 2:9; 1 Тим. 3:16; 1 Пет. 3:18; Юди 1:4; Об. 1:8, 17; 22:13.

божественна та людська природи зберігають свої власні властивості. Ми стверджуємо, що властивості обох природ належать одній Особі Ісуса Христа⁵.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що людська природа Ісуса має божественні атрибути чи може вміщати божественну природу. Ми заперечуємо, що божественна природа передає божественні властивості людській природі. Ми заперечуємо, що Ісус відкинув Свої божественні властивості чи відмовився від них, прийнявши тіло людини.

Догмат 6

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус є видимим образом Бога та що Він є ідеалом справжньої людини, а в нашому відкупленні ми будемо уподібнюватися Його образу⁶.

⁵ «Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі! Він, бувши в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, але Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина...» (Фил. 2:5–7). Див. також Мт. 9:10; 16:16; 19:28; Ів. 1:1; 11:27, 35; 20:28; Рим. 9:5; Еф. 1:20–22; Кол. 1 :16–17; 2:9–10; 1 Тим. 3:16; Євр. 1:3, 8–9; 1 Пет. 3:18; 2 Пет. 1:1.

⁶ «Він є образ невидимого Бога, роджений перш усякого творива. Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престоли, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, — усе через Нього й для Нього створено!» (Кол. 1:15–16). Див. також Рим. 8:29; 2 Кор. 4:4–6; Еф. 4:20–24; Євр. 1:3–4.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус Христос був чимось меншим, ніж справді людиною, що Він лише здавався людиною чи що в Нього не було розумної людської душі. Ми заперечуємо, що в іпостасній єдності Син прийняв людську особу, а не людську природу.

Догмат 7

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що як цілковито людина Ісус Христос, коли умалив Самого Себе, мав усі природні обмеження та загальні немочі людської природи. Ми стверджуємо, що Він став подібний до нас у всьому, крім гріха⁷.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус грішив. Ми заперечуємо, що Ісус насправді не переживав страждань, спокус або труднощів. Ми заперечуємо, що гріх від початку властивий людині чи що безгрішність Ісуса несумісна з тим, що Він був справді людиною.

Догмат 8

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що історичний Ісус Христос силою Святого Духа був чудом зачатий і народжений від Діви Марії. Ми стверджуємо,

⁷ «Тому мусів бути Він у всьому подібний братам, щоб стати милостивим та вірним Первосвящеником у Божих справах, для вблагання за гріхи людей. Бо в чому був Сам постраждав, випробований, у тому Він може й випробовуваним допомогти» (Євр. 2:17–18). Див. також Мих. 5:2; Лк. 2:52; Рим. 8:3; Гал. 4:4; Фил. 2:5–8; Євр. 4:15.

разом з Халкедонським символом віри, що вона доречно названа Божою матір'ю (*theotokos*) у тому сенсі, що дитина, яку вона породила, є втіленим Божим Сином, другою Особою Святої Трійці⁸.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус отримав божественну природу від Марії чи що Свою безгрішність Він отримав від неї.

Догмат 9

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус Христос – це останній Адам, Який успішно виконав Своє призначення в усьому, що першому Адаму не вдалося, і що Ісус Христос є Головою Свого народу, Тіла Христового⁹.

⁸ «А шостого місяця від Бога був посланий Ангол Гавриїл у галілейське місто, що йому на ім'я Назарет, до діви, що заручена з мужем була, на ім'я йому Йосип, із дому Давидового, а ім'я діви — Марія» (Лк. 1:26–27). Див. також Мт. 1:23; 2:11; Лк. 1:31, 35, 43; Рим. 1:3; Гал. 4:4.

⁹ «Тому-то, як через одного чоловіка ввійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла й смерть у всіх людей через те, що всі згрішили. Гріх-бо був у світі й до Закону, але гріх не ставиться в провину, коли немає Закону. Та смерть панувала від Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив, подібно переступу Адама, який є образ майбутнього. Але не такий дар благодаті, як переступ. Бо коли за переступ одного померло багато, то тим більш благодать Божа й дар через благодать однієї Людини, Ісуса Христа, щедро спливили на багатьох. І дар не такий, як те, що сталося від одного, що згрішив; бо суд за один прогріх — на осуд, а дар благодаті — на виправдання від багатьох прогріхів. Бо коли за переступ одного смерть панувала через одного, то тим більше

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус успадкував від Адама наслідки його гріхопадіння чи перворідний гріх.

Догмат 10

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус Христос Своїм безгрішним життям повністю виконав праведні вимоги Закону замість нас шляхом активного й пасивного послуху та що Він поніс покарання за наш гріх Своєю смертю на хресті¹⁰.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісусу бодай у чомусь не вдалося не послухатися чи виконати Божий Закон. Ми заперечуємо, що Він скасував моральний Закон.

ті, хто приймає рясноту благодаті й дар праведности, запанують у житті через одного Ісуса Христа. Ось тому, як через переступ одного на всіх людей прийшов осуд, так і через праведність Одного прийшло виправдання для життя на всіх людей. Бо як через непослух одного чоловіка багато хто стали грішними, так і через послух Одного багато хто стануть праведними. Закон же прийшов, щоб збільшився переступ. А де збільшився гріх, там зарясніла благодать, щоб, як гріх панував через смерть, так само й благодать запанувала через праведність для життя вічного Ісусом Христом, Господом нашим» (Рим. 5:12–21). Див. також 1 Кор. 15:22, 45–49; Еф. 2:14–16; 5:23; Кол. 1:18.

10 «Бо як через непослух одного чоловіка багато хто стали грішними, так і через послух Одного багато хто стануть праведними» (Рим. 5:19). Див. також Мт. 3:15; Ів. 8:29; 2 Кор. 5:21; Фил. 2:8; Євр. 5:8.

Догмат 11

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що на хресті Ісус Христос віддав Себе як замісну спокуту за гріхи Свого народу, задовольняючи гнів і справедливість Бога, та що Він подолав гріх, смерть і сатану¹¹.
МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що смерть Ісуса була лише викупом сатані. Ми заперечуємо, що смерть Ісуса Христа була тільки прикладом, просто перемогою над сатаною або ж виявом Божого морального панування.

Догмат 12

МИ СТВЕРДЖУЄМО доктрину подвійного заміщення, що наш гріх зараховується Ісусу Христу, а Його праведність зараховується нам вірою¹².
МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що наш гріх залишається без суду. Ми заперечуємо, що активний послух Христа не зараховується нам.

11 «...що Його Бог дав у жертву примирення в крові Його через віру, щоб виявити Свою правду через відпущення давніше вчинених гріхів, за довготерпіння Божого, щоб виявити Свою правду за теперішнього часу, щоб бути Йому праведним, і виправдувати того, хто вірує в Ісуса» (Римл. 3:25-26). Див. також Іс. 53; Римл. 5:6, 8, 15; 6:10; 7:4; 8:34; 14:9, 15; 1 Кор. 15:3; Еф. 5:2; 1 Сол. 5:10; 2 Тим. 2:11; Євр. 2:14, 17; 9:14-15; 10:14; 1 Петр. 24; 3:18; 1 Ів. 2:2; 3:8; 4:10.
12 «Бо Того, Хто не відав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою в Нім!» (2 Кор. 5:21). Див. також Мт. 5:20; Римл. 3:21-22; 4:11; 5:18; 1 Кор. 1:30; 2 Кор. 9:9; Еф. 6:14; Фил. 1:11; 3:9; Євр. 12:23.

Догмат 13

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що на третій день Ісус воскрес із мертвих і що Його в тілі бачило багато людей¹³.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що лише здавалося, ніби Ісус помер, або лише Його дух вижив, або Його воскресіння відбулося тільки в серцях Його послідовників.

Догмат 14

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що у Своєму стані возвеличення Ісус Христос є початком воскресіння, що Він переміг гріх і смерть та що в єднанні з Ним ми також воскреснемо¹⁴.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що прославлене воскресле тіло Ісуса було цілком новим і відрізнялось від того, що лежало в гробу в саду. Ми заперечуємо, що наше воскресіння – це тільки духовне воскресіння нашої душі без нашого тіла.

13 «Бо я передав вам найперш, що й прийняв, — що Христос був умер ради наших гріхів за Писанням, і що Він був похований, і що третього дня Він воскрес за Писанням, і що з'явився Він Кифі, потім Дванадцятьом» (1 Кор. 15:3-5). Див. також Іс. 53; Мт. 16:21; 26:32; 28:1-10; Ів. 21:14; Дії 1:9-11; 2:25, 32; 3:15, 26; 4:10; 5:30; 10:40; Римл. 4:24-25; 6:9-10; Еф. 4:8-10.

14 «Та нині Христос воскрес із мертвих, — первісток серед покійних... Де, смерте, твоя перемога? Де твоє, смерте, жало?» (1 Кор. 15:20, 55). Див. також Римл. 5:10; 6:4, 8, 11; 10:9; 1 Кор. 15:23; 2 Кор. 1:9; 4:10-11; Еф. 2:6; Кол. 2:12; 2 Сол. 2:13; Євр. 2:9, 14; 1 Ів. 3:14; Об. 14:4; 20:14.

Догмат 15

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус вознісся на Свій небесний престол по правицю Бога Отця, що Він зараз править як цар, що Він повернеться в силі та славі та всі побачать Його¹⁵.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус помилявся щодо часу Свого повернення.

Догмат 16

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус вилив Свого Духа в день П'ятдесятниці та що в теперішньому стані Він панує над усім, заступається за Свій народ і будує Свою Церкву, Головою якої Він є¹⁶.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус призначив намісником римського єпископа чи що

15 «А вони, зійшовшись, питали Його й говорили: “Чи не часу цього відбудуєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?” А Він їм відказав: “То не ваша справа знати час та добу, що Отець поклав у владі Своїй. Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі”. І, прорікши оце, як дивились вони, Він угору возноситись став, а хмара забрала Його з-перед їхніх очей... А коли вони пильно дивились на небо, як Він віддалявся, то два мужі у білій одежі ось стали при них, та й сказали: “Галілейські мужі, — чого стоїте й задивляєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Він на небо!”» (Дії 1:6-11). Див. також Лк. 24:50-53; Дії 1:22; 2:33-35; Еф. 4:8-10; 1 Тим. 3:16.

16 «І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все — за Голову Церкви...» (Еф. 1:22). Див. також Дії 2:33; 1 Кор. 11:3-5; Еф. 4:15; 5:23; Кол. 1:18.

будь–хто інший, крім Ісуса Христа, може бути Головою Церкви.

Догмат 17

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус Христос повернеться в славі, щоб судити всі народи, і остаточно подолає всіх Своїх ворогів, знищить смерть та встановить нове небо й землю, де Він буде правити у праведності¹⁷.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Його остаточно повернення відбулось у 70 році н. е. і що події, які супроводжують Його прихід, потрібно розглядати символічно.

Догмат 18

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що кожен, хто вірує в Ім'я Господа Ісуса Христа, буде прийнятий у Його вічне Царство, а той, хто не вірить у Христа, буде вічно та свідомо терпіти покарання в пеклі¹⁸.

17 «І Він нам звелів, щоб народів ми проповідували та засвідчили, що то Він є призначений Богом Суддя для живих і для мертвих» (Дії 10:42). Див. також Ів. 12:48; 14:3; Дії 7:7; 17:31; 2 Тим. 4:1, 8.

18 «Пошле Людський Син Своїх Анголів, і вони позбирають із Царства Його всі спокуси, і тих, хто чинить беззаконня, і їх повкидають до печі огненної, — буде там плач і скрегіт зубів! Тоді праведники, немов сонце, засяють у Царстві свого Отця. Хто має вуха, нехай слухає!» (Мт. 13:41–43). Див. також Іс. 25:6–9; 65:17–25; 66:21–23; Дан. 7:13–14; Мт. 5:29–30; 10:28; 18:8–9; Мр. 9:42–49; Лк. 1:33; 12:5; Ів. 18:36; Кол. 1:13–14; 2 Сол. 1:5–10; 2 Тим. 4:1, 18; Євр. 12:28; 2 Пет. 1:11; 2:4; Об. 20:15.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що всі люди будуть спасенні.
Ми заперечуємо, що ті, хто вмирає, не вірячи
в Христа, будуть цілком знищені.

Догмат 19

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що всі, хто був обраний
в Ісусі Христі ще до закладин світу, і всі,
хто з'єднаний з Ним через віру, мають
спілкування з Ним та одне з одним. Ми
стверджуємо, що в Ісусі Христі ми маємо
всяке духовне благословення, зокрема й
виправдання, усиновлення, освячення та
прославлення¹⁹.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що можливо відокремлювати
Ісуса Христа від Його праці спасіння. Ми
заперечуємо, що можемо брати участь у Його
праці спасіння без Нього. Ми заперечуємо,
що можемо бути з'єднані з Ісусом Христом
і не з'єднані з Його Тілом – Церквою.

Догмат 20

МИ СТВЕРДЖУЄМО доктрину про виправдання
лише вірою, що Бог проголошує нас
праведними тільки завдяки Своїй благодаті

¹⁹ «Бо ми всі одним Духом охрищені в тіло одне, — чи то юдеї, чи геллени, чи раби, чи то вільні, — і всі ми напоєні Духом одним» (1 Кор. 12:13). Див. також Ів. 14:20; 15:4–6; Римл. 6:1–11; 8:1–2; 12:3–5; 1 Кор. 1:30–31; 6:15–20; 10:16–17; 12:27; 2 Кор. 5:17–21; Гал. 3:25–29; Еф. 1:3–10, 22–23; 2:1–6; 3:6; 4:15–16; 5:23, 30; Кол. 1:18; 2:18–19.

лише через нашу віру в Особу та працю лише Ісуса Христа, а не через наші особисті заслуги чи діла. Ми стверджуємо, що заперечувати доктрину виправдання лише вірою означає заперечувати Євангеліє²⁰.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що виправдані на основі того, що в нас була введена благодать, що ми виправдані лише тоді, коли самі у своїй природі стали праведними, чи що теперішнє або подальше виправдання може залежати від нашої вірності.

Догмат 21

МИ СТВЕРДЖУЄМО доктрину про освячення, що Бог, через силу Святого Духа, на основі праці Ісуса Христа, визволяє нас від панівної влади гріха, відділяє нас і робить нас святими, перетворюючи нас щораз більше на образ Свого Сина. Ми стверджуємо, що освячення – дія Божої благодаті, яка нерозривно пов'язана з виправданням, хоча й відрізняється від виправдання. Ми стверджуємо, що в цій божественній праці освячення ми не залишаємося пасивними, а

²⁰ «Отож, виправдавшись вірою, майте мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа...» (Римл. 5:1). Див. також Лк. 18:14; Римл. 3:24; 4:5; 5:10; 8:30; 10:4, 10; 1 Кор. 6:11; 2 Кор. 5:19, 21; Гал. 2:16–17; 3:11, 24; 5:4; Еф. 1:7; Тит. 3:5, 7.

що ми відповідальні за присвячення самих себе до цих даних засобів благодаті в наших постійних зусиллях вмирати для гріха й жити в послуху перед Господом²¹.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що хтось може бути виправданим, не приносячи плоду через єдність з Ісусом Христом в освяченні. Ми заперечуємо, що наші добрі діла, хоч і приймаються Богом через Ісуса Христа, є нашою заслугою за виправдання. Ми заперечуємо, що в цьому житті наша боротьба з гріхом, що у нас, припиниться, хоч гріх і не має більше влади над нами.

Догмат 22

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус є єдиним посередником між Богом і людьми. Ми стверджуємо посередницьку роль Ісуса Христа як Пророка, Священника та Царя як у стані Свого упокорення, так і в стані Свого возвеличення. Ми стверджуємо, що Він був помазаний Святим Духом, щоб

²¹ «Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив усяким благословенням духовним у небесах, так як вибрав у Ньому Він нас перше заложення світу, щоб були перед Ним ми святі й непорочні, у любові...» (Еф. 1:3-4). Див. також Ів. 17:17; Дії 20:32; Римл. 6:5-6, 14; 8:13; 1 Кор. 6:11; 2 Кор. 7:1; Гал. 5:24; Еф. 3:16-19; 4:23-24; Фил. 3:10; Кол. 1:10-11; 2 Сол. 2:13; Євр. 12:14.

виконувати це служіння Посередника, до якого Його покликав Отець²².

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що в Бога є чи будуть будь-які інші втілення чи що є або будуть людські посередники відкуплення, окрім Господа Ісуса Христа. Ми заперечуємо спасіння, яке можливе без Ісуса Христа.

Догмат 23

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що як Верховний Божий Пророк Ісус Христос був водночас предметом та об'єктом пророцтва. Ми стверджуємо, що Ісус Христос об'явив і проголосив волю Божу, звістив майбутнє та Сам є виконанням Божих обітниць²³.

22 «Один-бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми, — людина Христос Ісус...» (1 Тим. 2:5). Див. також Йов. 33:23–28; Ів. 14:6; Євр. 9:15; 12:24.

23 «А тепер, браття, знаю, що вчинили ви це з невідомости, як і ваші начальники. А Бог учинив так, як Він провіщав був устами Своїх усіх пророків, щоб терпіти Христові. Покайтеся ж та наверніться, щоб Він змилювався над вашими гріхами, щоб часи відпочинку прийшли від обличчя Господнього, і щоб послав заповідженого вам Ісуса Христа, що Його небо мусить прийняти аж до часу відновлення всього, про що провіщав Бог від віку устами всіх святих пророків Своїх! Бо Мойсей провіщав: “Господь Бог вам Пророка підійме від ваших братів, як мене; у всім Його слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!”» (Дії 3:17–22). Див. також Мт. 20:17; 24:3; 26:31, 34, 64; Мр. 1:14–15; Лк. 4:18–19, 21; Ів. 13:36; 21:22; 1 Кор. 1:20; Євр. 1:2; Об. 19:10.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус Христос коли–небудь проголошував неправдиве пророцтво чи слово або що Йому не вдалось чи не вдасться виконати всі пророцтва стосовно Себе.

Догмат 24

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що Ісус є нашим великим Первосвященником за чином Мелхиседековим, який приніс досконалу жертву за нас і продовжує заступатись за нас перед Отцем. Ми стверджуємо, що Ісус Христос є водночас і предметом, і об'єктом цієї верховної спокутної жертви²⁴.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що Ісус, будучи з коліна Юди, а не з коліна Левія, не здатний служити нашим Священником. Ми заперечуємо, що Христос як жертва та Священник

24 «Бо Христос увійшов не в рукотворну святиню, що була на взір правдивої, але в саме небо, щоб з'явитись тепер перед Божим лицем за нас, і не тому, щоб часто приносити в жертву Себе, як первосвященник увиходить у святиню кожнорічно із кров'ю чужою, бо інакше Він мусів би часто страждати ще від закладин світу, а тепер Він з'явився один раз на схилку віків, щоб власною жертвою знищити гріх. І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд, так і Христос один раз був у жертву принесений, щоб «понести гріхи багатьох», і не в справі гріха другий раз з'явитися тим, хто чекає Його на спасіння» (Євр. 9:24–28). Див. також Ів. 1:36; 19:28–30; Дії 8:32; 1 Кор. 5:7; Євр. 2:17–18; 4:14–16; 7:25; 10:12, 26; 1 Пет. 1:19; Об. 5:6, 8, 12–13; 6:1, 16; 7:9–10, 14, 17; 8:1; 12:11; 13:8, 11; 15:3.

постійно приносить Себе в жертву під час богослужіння, навіть у некровний спосіб. Ми також заперечуємо, що Христос став Священником лише на небі, але не був Священником на землі.

Догмат 25

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що як Цар Ісус править над усіма земними та надприродними силами тепер і навіки²⁵.

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що царство Ісуса — лише політичне царство в цьому світі, і ми заперечуємо, що всі земні правителі не є підзвітними Йому.

Догмат 26

МИ СТВЕРДЖУЄМО, що коли Ісус переможе всіх Своїх ворогів, Він передасть царство Отцеві. Ми стверджуємо, що на новому небі та новій землі Бог перебуватиме зі Своїм народом і що віруючі побачать Христа лицем до лица, стануть подібними до Нього й будуть насолоджуватися Ним навіки²⁶.

25 «Бо належить Йому царювати, аж доки Він не “покладе всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!”» (1 Кор. 15:25). Див. також Пс. 109; Мт. 28:18–20; Лк. 1:32; 2:11; Дії 1:16; 2:25, 29, 34; 4:25; 13:22, 34, 36; 15:16; Рим. 1:3; 4:6; 2 Тим. 2:8; Євр. 4:7; Об. 3:7; 5:5; 22:16.

26 «А потому кінець, коли Він передасть царство Богові й Отцеві, коли Він зруйнує всякий уряд, і владу всяку та силу. Бо належить Йому царювати, аж доки Він не “покладе всіх Своїх ворогів під

МИ ЗАПЕРЕЧУЄМО, що існує будь-яка інша надія для людства, чи будь-яке інше ім'я, чи шлях, яким можна знайти спасіння, окрім лише Ісуса Христа.

ногами Своїми!» Як ворог останній — смерть знищиться, бо “під ноги Його Він усе впокорив”. Коли ж каже, що впокорено все, то ясно, що все, окрім Того, Хто впокорив Йому все. А коли Йому все Він упокорить, тоді й Сам Син упокориться Тому, Хто все впокорив Йому, щоб Бог був у всьому все» (1 Кор. 15:24–28). Див. також Іс. 65:17; 66:22; Фил. 2:9–11; 2 Пет. 3:13; 1 Ів. 3:2–3; Об. 21:1–5; 22:1–5.

Пояснювальний нарис

щодо рекомендацій
з використання

Одного дня вся земля в унісон визнає: «Ісус Христос – то Господь» (Фил. 2:11). Ця коротка фраза багата на значення. Адже сказати, що Ісус то *Христос* – це сказати, що Він «Помазанець». Це означає, що Він обіцяний і довгоочікуваний Месія.

Сказати, що Ісус Христос то *Господь* – це сказати, що Він справді Бог від правдивого Бога. Втілення – це чудо всіх чудес, дивовижна таємниця. Бог став тілом. Навіть назвати Його Ісусом означає, що Він один і єдиний Спаситель. Він прийшов у цей світ з місією спасти Своїх людей від їхніх гріхів (Мт. 1:21).

«Ісус Христос – то Господь» – це символ віри, лаконічне кредо. Слово *credo* з латинської перекладається «я вірю». Цей короткий символ віри проголошує те, у що ми віримо про Христа. Дехто вважає, що 1 Тим. 3:16 також може бути символом віри. На підтвердження цього наводять дві думки. По–перше, Павло використовує таку фразу: «Безсумнівно, велика це таємниця». По–друге, сама фраза написана ритмічно і поетично. Ці слова формулюють стислий підсумок про втіленого Христа:

Хто в тілі з'явився,
Той оправданий Духом,
Анголам показався,
проповіданий був між народами,
увірувано в Нього в світі,
Він у славі вознісся! (1 Тим. 3:16)

Біблійний зразок важливий. Коли рання Церква збирала собори і писала символи віри, то не створювала якийсь новий метод визнання віри. Вона дотримувалися встановленої біблійної традиції.

З появою викликів рання Церква займала чітку

позицію. Ба більше, багато хто вважає, що літургічні потреби, прагнення чистого поклоніння також спонукали Церкву до написання символів віри. Це справді так, особливо що стосується доктрини про Христа. Суть правди про Особу і діла Ісуса – це визначальна риса християнства протягом століть.

Новозавітні автори самі боролися з хибними думками щодо ідентичності Христа та Його діл. У ранніх століттях Церкви були різноманітні групи, які ставили під сумнів справжню людську природу Христа. Одна з них, під назвою «докетисти», заявляла, що Ісус лише «здавався» людиною. Інші ересі, аріанізм наприклад, заперечували справжню божественність Христа. Згідно з цими ересями Він був меншим за Бога–Отця. Групи, що з'являлись пізніше, помилялися у поясненні яким чином дві природи – справжня людська природа і справжня божественність Христа – поєднуються в одній Особі. Рання Церква відповідала на ці виклики та помилки через собори і символи віри, які підсумовували біблійне вчення стосовно основних істин християнської віри. Ці символи віри є багатою спадщиною, що передавалася з покоління в покоління. Отож сьогодні у нас є Апостольський символ віри, Нікейський символ віри та Халкедонський символ віри. Ці символи віри вимальовують чіткі лінії між правдивою вірою і ерессю.

Ці символи віри служили опорою Церкви і завдяки благодатній руці Бога вели християн до вірного визнання Євангелія. Вони читаються сьогодні як свідчення своєї стійкої цінності. Вони нагадують нам, що Христос є центром нашого богослів'я та центром нашого поклоніння. Ці символи віри закликають Церкву «боротись за віру, раз дану святим» (Юди 1:3).

Однак ці символи віри лише натякають на діла Христа. Вони не повністю розкривають Євангеліє. Справжній поділ у видимій Церкві відбувся в часи Реформації. Діла Христа стали ключовим питанням. А точніше суперечка навколо доктрини виправдання тільки вірою стала головною іскрою, що запалила Реформацію. Тут Церква розділилася на протестантизм і римо-католицизм. Протестантизм стає на захист доктрини виправдання тільки вірою (*sola fide*), в той час як римо-католицизм, на Трентському соборі, відкидає доктрину виправдання тільки вірою, кажучи, що виправдання – це результат взаємодії віри і діл. Реформація також виявила розбіжність щодо іншого питання, а саме верховного і єдиного головування Ісуса Христа над Його Церквою, та більше того – над усім, що існує.

У сукупності екуменічні символи віри ранньої Церкви та ці акценти Реформації є дороговказом Церкви для біблійно вірного проголошення Євангелія. Символи віри, різні реформатські віросповідання та катехизми дають нам підсумок віри та вносять ясність у віру і у Євангеліє.

Слово сталося тілом: твердження з христології служіння «Ліґоньєр» – це смиренна спроба запропонувати Церкві цього покоління, а з Божим благословенням і прийдешнім поколінням, лаконічне віровизнання стосовно Особи і діл Христа, яке черпає з багатств минулого, як з екуменічних символів віри, так і з реформатського богослов'я. Можливо, це віровизнання та двадцять шість догматів ствердження та заперечення сприятимуть подальшій дискусії та роздумам про ці ключові питання христології. Можливо, це віровизнання навіть буде корисним для Церкви. Ми прикладали зусиль, щоб якомога більше адаптувати його до публічного прочитання в Церкві. Ми прагнемо,

щоб кожна людина, яка читатиме це віровизнання, знала, що «Ісус Христос – то Господь».

ВІРОВИЗНАННЯ

Віровизнання складається з шістьох куплетів або секцій. Перший є передмовою, де вжито слова *визнаємо* та *радіємо*. Бог об'явив Себе та Свою волю на сторінках Святого Письма. Втім, усе ще існує «закрите», що належить тільки Йому (П. 3. 29:28). Завжди необхідно пам'ятати про наші обмеження, коли беремося за завдання богослів'я. Отож ми починаємо з визнання *таємниці* та *чуда* Євангелія. Основним акцентом цього віровизнання є втілення, яке ми лаконічно описуємо такими словами: *Слово сталося тілом*. Особа Христа тут же веде нас до діл Христа, тому ми спільно радіємо у Христовій праці спасіння.

У другому куплеті робиться наголос на правдивій божественності Христа як рівного серед Осіб Триєдиного Бога. Він завершується твердженням з Халкедонського символу віри. З моменту втілення Христос має і матиме назавжди дві природи в одній Особі.

Втілення пояснюється у третьому куплеті, де наголошується про справжню людську природу Христа. Він був народжений, Він Еммануїл, що означає «з нами Бог» (Мт. 1:23). Тут ми визнаємо Його смерть, поховання, воскресіння, вознесіння і другий прихід. Це історичні факти втілення.

У четвертій секції наводяться теологічні факти втілення ще з часів Реформації. Заради нас Ісус прожив досконале життя. Він виконав Закон (активний послух) і поніс покарання Закону (пасивний послух). Він був непорочним Агнцем, який приніс Себе у

замісну спокутну жертву заради нас. Він вирішив найбільшу проблему, яка нависла над людьми: гнів Святого Бога. Цей куплет завершується доктриною про великий обмін. Наші гріхи були зараховані Христу, а Його праведність була зарахована нам. У нас є мир з Богом тільки і виключно через те, що Христос зробив для нас. Ми зодягнені в Його праведність.

Тригранне служіння (*munus triplex*) Христа – це корисний теологічний образ, який лаконічно виражає працю Христа. Три служіння: Пророка, Священника і Царя були окремими посередницькими ролями у Старому Заповіті. Ісус поєднав усі три в Своїй одній Особі й досконало виконав їх. Тут ми роздумуємо не лише над посередницькою працею Христа у минулому на хресті, але й на Його теперішню працю як нашого Посередника по правиці Отця.

Завершальний куплет стверджує єдине і лаконічне віровизнання: *Ісус Христос – то Господь*. Будь-яке правдиве богослів'я веде до славослів'я, тобто до поклоніння. Саме тому віровизнання закінчуються ключовим словом *прославляємо*. Прославляючи Христа зараз, ми готуємося до нашої вічної праці.

ДВАДЦЯТЬ ШІСТЬ ДОГМАТІВ СТВЕРДЖЕННЯ І ЗАПЕРЕЧЕННЯ

Фрази цього віровизнання – це вступ до вивчення христології, це запрошення досліджувати багатства біблійного вчення про Особу та працю Христа. Для подальшого дороговказу було додано двадцять шість догматів ствердження і заперечення, кожен з яких підкріплено цитатами з Писання. Для кожного з

них був виписаний один основний текст разом з іншими допоміжними текстами. Ці догмати є ключовими. Це виклад меж біблійного вчення про Особу та працю Христа.

Догмат 1 слугує передмовою, яка стверджує втілення.

Догмат 2 стверджує справжню божественність Христа, в той час як догмати 3–5 подають біблійний виклад про христологію: одна Особа, але дві природи. У догматах 6–9 йдеться про справжню людську природу Христа. Догмати 10–26 повертають нашу увагу з Особи Христа на працю Христа. Вони починаються із ствердження доктрин про спасіння та закінчуються розмежуванням тригранного служіння Христа.

Заперечення надзвичайно важливі. Це доволі непопулярно у наш вік толерантності заперечувати якесь вірування, але ці догмати ствердження і заперечення – це не вияв гордовитого припущення. Натомість їхня мета – допомогти Церкві залишатися у безпечних та сприятливих межах біблійного вчення. У Другому посланні Івана 9 написано: «Кожен, хто робить переступ та не пробує в науці Христовій, той Бога не має. А хто пробує в науці Його, той має і Отця, і Сина». Це стосується прийняття вчення, яке виходить за рамки того, що Біблія говорить нам про Христа, або за рамки христології, що виявлена у Божому Слові. Оскільки двадцять шість догматів пояснюють різноманітні твердження, то самі ці догмати можуть спонукати нас до глибшого біблійного вчення про Христа.

Дехто доречно запитує, чому взагалі потрібно писати нове віровизнання. Це чудове запитання. Стосовно цього ми наводимо три причини. Сподіваємось, що воно допоможе церковному поклонінню та навчанню сьогодні, адже воно

стосується як давніх, так і теперішніх викликів. Ми також сподіваємося, що це дасть засіб служителям Євангелія впізнавати інших, хто є справжніми партнерами у служінні. Зрештою, ми відчуваємо, що на горизонті видніються скрутні часи для Церкви, а тому ми сподіваємося, що це віровизнання нагадуватиме нам про суть Євангелія – його красу, його необхідність та його терміновість. Поміркуйте більше над цими причинами:

ДЛЯ ПОКЛОНІННЯ ТА НАВЧАННЯ

Служіння «Лігоньер» смиренно пропонує це віровизнання Церкві. Ще з ранніх століть християни користувалися символами віри у церковній літургії. Ми сподіваємося, що це віровизнання служитиме з такою ж метою. Символи віри можуть бути корисними навчальними засобами для дослідження широких обріїв біблійного вчення. Ми також сподіваємося, що це віровизнання та двадцять шість догматів будуть дороговказом для подальшого біблійного обговорення та роздумів. Доктрини про Особу та працю Христа є життєво важливими для ідентичності та здоров'я Церкви. Кожному церковному поколінню потрібно вивчити і ще раз ствердити правовірне розуміння про Особу та працю Христа. Сподіваємося, що це віровизнання допоможе нам у цьому.

ДЛЯ СПІЛЬНОЇ МЕТИ У ЄВАНГЕЛІЇ

Є щораз більше міжконфесійних церков,

організацій та рухів по всьому світі – багато з них служать для того, щоб поширювати Євангеліє. Інколи важко визначити, котрі з них можуть бути здоровими партнерами та співробітниками. Можливо, це віровизнання допоможе визначити братів та сестер у Христі, щоб зміцнити спільні зусилля заради Євангелія.

ДЛЯ ТАКОГО ЧАСУ, ЯК ЦЕЙ

В університетському містечку Оксфорд стоїть пам'ятник жертвним мученикам Британської Реформації, серед яких: Томас Кренмер, Ніколас Рідлі та Гью Латімер. Вони віддали свої тіла на спалення, будучи свідками священної правди, яку вони стверджували та повторювали проти помилок римської церкви, і раділи, що могли не лише вірити у Христа, а й постраждати за Нього.

Вони вірили, стверджували і повторювали священну правду про Євангеліє Ісуса Христа. Будучи свідками цієї правди, вони проголошували, захищали та навіть постраждали за неї. Багато інших протягом століть приєдналися до цих реформатів. Велика частина Церкви у сучасному західному світі має багато релігійної свободи. Втім, скільки це триватиме – питання відкрите. Це покоління або ж майбутнє покоління цілком імовірно може бути покликане постраждати за віру у Христа. Немудро бути неготовим, а також немудро залишити майбутнє покоління непідготовленим.

Дійсно, ця правда про Особу і працю Христа є гідна, щоб у неї вірити, щоб її стверджувати, наголошувати, повторювати і постраждати за неї. У Христі є життя.

Була ситуація в ранньому житті Христа, коли натовп людей покинув Його і Він залишився лише зі жменькою Своїх учнів. Він запитав їх, чи хочуть і вони покинути Його. Петро відповів за всіх: «До кого ми підемо, Господи? Ти маєш слова життя вічного. Ми ж увірували та пізнали, що Ти Христос, Син Бога Живого!» (Івана 6:68–69). Згодом в одного з Дванадцятьох закралися сумніви. Ісуса розп'яли і поховали. Були свідки Його воскресіння, але Хома сумнівався. Тоді Ісус явився Хомі. Той торкнувся ран Христа, ран, які Він отримав за наші гріхи. І Хома визнав: «Господь мій і Бог мій!» (Івана 20:28).

У це ми віруємо. І це визнаємо.

